

ЧОРНОБИЛЬСЬКА КАТАСТРОФА. ВИКЛИКИ СОРОК РОКІВ ПОТОМУ

**Спільне виїзне засідання Президії
НАН України та Президії НАМН України,
присвячене 40-м роковинам аварії на ЧАЕС,
6 травня 2026 року**

6 травня 2026 року на промисловому майданчику Чорнобильської атомної електростанції відбулося виїзне засідання Президії Національної академії наук України та Президії Національної академії медичних наук України, присвячене 40-м роковинам аварії на ЧАЕС. Учасники засідання обговорили сучасні виклики у сфері ядерної та радіаційної безпеки і перспективи розвитку Чорнобильської зони відчуження.

26 квітня виповнилося 40 років від дня Чорнобильської катастрофи — найбільшої в історії людства техногенної аварії, наслідки якої, маючи глобальний екологічний, медичний, соціальний, економічний та гуманітарний вимір, кардинально вплинули на розвиток міжнародної системи ядерної та радіаційної безпеки. Чорнобильська трагедія стала суворим випробуванням для українського суспільства і світової спільноти, засвідчивши виняткову роль науки, технологій та професійної відповідальності в подоланні наслідків радіаційних аварій.

У ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС брали участь сотні тисяч громадян України, серед яких значну частину становили науковці НАН України. Вони забезпечували науковий супровід аварійно-рятувальних робіт, розроблення і впровадження методів радіаційного моніторингу, дезактивації, оцінки дозових навантажень, прогнозування радіаційно-екологічних процесів, створення систем радіаційного захисту населення і довкілля, проводили комплексні міждисциплінарні дослідження довгострокових наслідків Чорнобильської катастрофи. Академія і сьогодні відіграє ключову роль у науковому моніторингу стану об'єкта «Укриття», Нового безпечного конфайнменту (НБК), процесів зняття Чорнобильської АЕС з експлуатації, а також у збереженні унікальних наукових даних, підготовці нових поколінь фахівців у сфері ядерної та радіаційної безпеки, формуванні об'єктивної наукової оцінки впли-

Візне засідання Президії НАН України та Президії НАМН України на промисловому майданчику Чорнобильської атомної електростанції, 6 травня 2026 р.

ву Чорнобильської катастрофи на довкілля і здоров'я населення.

На виконання постанови Верховної Ради України та розпорядження Кабінету Міністрів України щодо заходів, пов'язаних з відзначенням 40-х роковин Чорнобильської катастрофи, було заплановано проведення спільного виїзного засідання Президії Національної академії наук України та Президії Національної академії медичних наук України, яке відбулося 6 травня 2026 р. на промисловому майданчику Чорнобильської АЕС за участі представників Державного агентства України з управління зоною відчуження, ДСП «Чорнобильська АЕС», АТ «НАЕК «Енергоатом» та Українського ядерного товариства.

З вітальним словом до присутніх звернувся президент НАН України академік НАН України **Анатолій Глібович Загородній**. Він зазначив, що засідання проходить у місці, яке стало символом однієї з найбільших техногенних катастроф в історії людства, — на Чорнобильській атомній електростанції. Минуло вже 40 років від дня аварії, яка докорінно змінила підходи до розвитку атомної енергетики, сформувала нову культуру ядерної безпеки і дала жорсткий урок для всього світу. Водночас Чор-

нобиль став символом мужності, професіоналізму і самопожертви тих, хто ціною власного життя і здоров'я зупинив розвиток катастрофи.

На думку очільника Академії, важливо, що цей захід об'єднав представників провідних наукових та галузевих установ, органів державного та місцевого управління, професійної спільноти, зокрема Українського ядерного товариства. Такий склад учасників засвідчує, що питання подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, забезпечення ядерної та радіаційної безпеки і розвитку атомної енергетики потребують консолідованих зусиль науки, держави та виробництва. «В умовах російської збройної агресії питання ядерної безпеки набувають особливого значення і виходять на рівень глобальних викликів. Саме тому роль науки, її експертного потенціалу та відповідальності сьогодні є як ніколи важливою», — підкреслив академік НАН України А.Г. Загородній.

Далі учасники засідання заслухали доповідь президента Національної академії медичних наук України академіка НАН України та НАМН України **Василя Васильовича Лазоринця** під назвою «Національна академія медичних наук України в подоланні наслідків

Президенти НАН України
і НАМН України академіки
А.Г. Загородній і В.В. Лазоришинець

Чорнобильської катастрофи: досвід, уроки, висновки, настанови на майбутнє».

Доповідач підкреслив, що з перших днів після аварії установи НАМН України проводили наукові дослідження і надавали практичну допомогу постраждалим від Чорнобильської катастрофи, а також представив найвагоміші результати багаторічних досліджень медичних та радіологічних наслідків цієї трагедії.

Академік В.В. Лазоришинець пригадав, що в 1986 р. гостру променеву хворобу діагностували спочатку в 237 осіб, але надалі верифіковано підтвердили 134 випадки. Українські вчені-гематологи здійснили тоді 9 трансплантацій кісткового мозку, і подальший аналіз стану цих пацієнтів засвідчив швидше відновлення в них гранулоцитів і тромбоцитів порівняно з контрольною групою. Ці дані увійшли до світової доказової бази щодо застосування клітинної підтримки кровотворення під час радіаційних аварій і заклали науково обґрунтовану клінічну основу державної системи медичного реагування на них. «Отримані результати є унікальними, а набутий досвід став визнаним у світі надбанням України», — зазначив очільник НАМН України.

Крім того, було досліджено віддалені непухлинні наслідки впливу іонізуючого випромінювання, зокрема серцево-судинні, цереброваскулярні, ендокринні, респіраторні, офталь-

мологічні патології; вивчено вплив радіаційного опромінення на розвиток злоякісних новоутворень; уперше у світовій радіобіології визначено радіаційні ризики та молекулярні механізми розвитку хронічної лімфоцитарної лейкемії після опромінення.

За словами В.В. Лазоришинця, за весь період після аварії стаціонарне лікування отримали понад 260 тис. постраждалих, амбулаторну допомогу — більш як 420 тис. В результаті накопичено унікальний досвід лікування та медичної реабілітації хворих на гостру променеву хворобу; розроблено і затверджено національні стандарти її діагностування та лікування. В Україні функціонує єдиний радіаційний реєстр, що забезпечує довічне медичне спостереження за понад 38 тис. осіб, а НАМН України й дотепер надає системну консультативно-методичну підтримку закладам охорони здоров'я в постраждалих від аварії регіонах.

Потім присутні заслухали доповідь директора Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України академіка НАН України **Анатолія Володимировича Носовського** «Чорнобиль: 40 років поспіль. Від катастрофи до відродження, від страху до фактів. Історичний огляд та бачення майбутнього».

Доповідач згадав ті далекі часи, коли він як фахівець із забезпечення радіаційного контролю та безпеки персоналу приїхав на будівни-

Директор Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України академік НАН України А.В. Носовський

Т.В.О. голови Державного агентства України з управління зоною відчуження В.П. Феценко

цтво об'єкта «Укриття» над зруйнованим реактором. Науковці Академії брали тоді активну участь у зведенні цього об'єкта, створенні систем безпеки на ЧАЕС, проводили роботи з радіаційної розвідки та пошуку залишків ядерного палива.

Загалом, за словами академіка А.В. Носовського, аварія на ЧАЕС виявила багато проблемних питань, які довелося вирішувати вперше. Одне з них — що робити з ядерним паливом, яке залишилося на об'єкті «Укриття». Спочатку його перевели в контрольований стан, а після введення в експлуатацію НБК почали планувати роботи з демонтажу конструкцій «Укриття» і розглядати різні варіан-

ти подальшого поводження з цими ядерними матеріалами. Однак усі ці плани зруйнувала атака російського дрона, в результаті якої було пошкоджено багатошарову зовнішню обшивку конфайнменту і частину обладнання. Персонал ЧАЕС разом із ДСНС України провели невідкладні аварійні роботи, але всі інші заходи тепер відкладено на невизначений термін.

Що стосується соціально-економічних проблем, пов'язаних з Чорнобильською катастрофою, А.В. Носовський закликав об'єктивно подивитися на те, як їх розв'язують в Україні. «Вирішення питань соціальної захищеності неминуче породжує необґрунтовані, сумнівні медичні діагнози, — зазначив він. — Дози, визначені як підстава для переселення людей з радіоактивно забруднених територій, часто є нижчими за природний радіаційний фон у багатьох регіонах світу. Тому актуальним завданням є дозиметрична паспортизація та перегляд статусу постраждалих територій, що має зменшити витрати державного бюджету».

Сьогодні зусилля науковців та експлуатаційників спрямовано насамперед на відновлення конфайнменту і демонтаж нестабільних конструкцій об'єкта «Укриття»; здійснення моніторингу, дослідження та наукове обґрунтування ядерної безпеки основних скупчень ядерних матеріалів на цьому об'єкті; розроблення технологій поетапного вилучення ядерних матеріалів; підготовку майданчика для тимчасового контейнерного зберігання високоактивних радіоактивних відходів. Першим кроком на шляху відновлення територій зони відчуження ЧАЕС і повернення туди населення має стати створення місцевих органів самоврядування.

У виступі тимчасового виконувача обов'язків голови Державного агентства України з управління зоною відчуження **Володимира Петровича Феценка** було відзначено унікальність досвіду з подолання наслідків масштабної радіаційної аварії, який українські науковці накопичили за 40 років. «Однак сьогодні перед нами постає ще складніше завдання — продовжувати ліквідацію наслідків катастрофи в умовах повномасштабної війни, коли ядерні об'єкти в зоні відчуження перебувають під постійною загрозою по-

вітряних атак з боку противника. Одна з таких атак, як відомо, сталася 14 лютого 2025 р., коли російський дрон влучив у конструкцію НБК, — сказав він. — Тому серед ключових завдань найближчого періоду — розроблення проекту повноцінного відновлення конфайнменту та завершення ремонтних робіт до 2030 р.».

Володимир Фещенко висловив упевненість, що Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України спроможний забезпечити науковий супровід робіт з відновлення Нового безпечного конфайнменту, а за потреби й здійснити модифікацію його проектних характеристик. «Наша співпраця з Інститутом сприятиме подальшій безпечній експлуатації відновленого комплексу НБК та об'єкта «Укриття», реалізації планів щодо перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему, а також процесу зняття енергоблоків ЧАЕС з експлуатації», — запевнив він.

Потім до слова було запрошено т.в.о. голови правління АТ «НАЕК «Енергоатом» **Павла Івановича Ковтонюка**, який окреслив актуальні напрями співпраці в атомній галузі та проголосив стратегічну мету — вся ядерна енергетика має стати екологічно безпечною системою. Він нагадав присутнім про те, який довгий шлях пройшла українська атомна енергетика і як на цьому шляху безпека стала найпершим пріоритетом для енергетиків, а культура безпеки зі звичайного фахового терміна перетворилася на норму життя.

Тему безпеки в ядерній галузі продовжив голова Українського ядерного товариства **Володимир Іванович Холоша**, акцентувавши на тому, що Чорнобильська катастрофа докорінно змінила філософію світової ядерної енергетики. Він наголосив на необхідності трансформації підходів до безпеки, створення Всесвітньої асоціації операторів АЕС (WANO) та переорієнтації діяльності МАГАТЕ на активне регулювання в галузі. Нагальною проблемою є також впровадження нових стандартів для реакторів покоління III+ із пасивними системами безпеки, що мінімізують людський фактор.

Серед екологічних ризиків В.І. Холоша відзначив лісові пожежі, які ставлять під загрозу

Т.в.о. голови правління АТ «НАЕК «Енергоатом»
П.І. Ковтонюк

Голова Українського ядерного товариства В.І. Холоша

бар'єрну функцію зони відчуження і провокують вторинне забруднення довкілля. А для забезпечення енергетичної автономності об'єктів Чорнобильської зони він запропонував розширити використання інсинераторів — установок для безпечної утилізації радіоактивно забрудненої деревини лісів зони відчуження. «Отже, безпека — це не стан, а безперервний процес», — підсумував свій виступ очільник Українського ядерного товариства.

Генеральний директор Державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС» **Сергій Олександрович Тараканов** ознайомив присутніх із сучасним станом Чорнобильської атомної електростанції.

«У нинішніх умовах, коли перед Чорнобильською АЕС постають нові виклики, ми чітко розуміємо, що без потужної наукової підтрим-

Генеральний директор ДСП «Чорнобильська АЕС»
С.О. Тараканов

Заступник директора Інституту проблем безпеки
атомних електростанцій НАН України В.О. Краснов

ки нагальні завдання неможливо виконати якісно і безпечно. Саме тому ми особливо цінуємо і розвиваємо співпрацю з провідними науковими установами країни. Впевнений, що спираючись на науку, досвід і сучасні технології, ми зможемо перетворити Чорнобильську зону з символу катастрофи на приклад відповідального та безпечного управління ядерною спадщиною», — наголосив він.

Перший заступник генерального директора ДУ «Національний науковий центр радіаційної медицини, гематології та онкології НАМН України» член-кореспондент НАМН України **Віктор Олександрович Сушко** представив огляд результатів досліджень щодо наслідків Чорнобильської катастрофи для здоров'я населення у віддаленому післяаварійному періоді, окреслив

стратегії їх мінімізації і вказав на важливу роль медичної науки у формуванні державної політики у сфері громадського здоров'я.

Далі до слова було запрошено заступника директора Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України **Віктора Олександровича Краснова**, який детально розповів про роботи Інституту із забезпечення ядерної та радіаційної безпеки об'єкта «Укриття», зокрема з вивчення фізико-хімічних властивостей паливовмісних матеріалів та розроблення дистанційних технологій їх дослідження, а також моніторингу стану об'єкта «Укриття» за основними параметрами викидів (радіоактивний пил і вода всередині об'єкта, вплив на екологічний стан навколишнього середовища тощо).

Під час засідання було підписано низку важливих документів. Зокрема, відбулося підписання **Генеральної угоди про науково-технічну співпрацю між Національною академією наук України та Акціонерним товариством «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»**, яка передбачає поглиблення взаємодії у сфері розвитку атомної енергетики, підвищення безпеки ядерних об'єктів і реалізацію перспективних науково-технічних проектів.

«Національна академія наук та її інститути високо цінують співпрацю з АТ «НАЕК «Енергоатом», яка триває вже багато років, — сказав президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній. — Понад 20 наукових установ Академії беруть участь у вирішенні проблем функціонування та розвитку ядерно-енергетичного комплексу України, створення умов для безпечної та надійної роботи ядерних енергоблоків, подовження строків їх експлуатації, диверсифікації ядерного палива, розроблення систем управління та безпеки енергоблоків, поводження з радіоактивними відходами тощо».

Як зазначив президент Академії, в межах підписаної угоди вирішуватимуться поточні та перспективні завдання розвитку національного ядерно-енергетичного сектору, а тісна взаємодія науковців і енергетиків спрямовуватиметься на розв'язання складних проблем стратегічно важ-

ливої для України галузі та впровадження перспективних науково-технічних розробок і технологій. Для досягнення цієї мети визначено 26 ключових напрямів співпраці, що передбачають проведення досліджень, надання експертної та науково-технічної підтримки.

Зі свого боку керівник АТ «НАЕК «Енергоатом» П.І. Ковтонюк підкреслив: «Ми маємо використовувати весь вітчизняний потенціал, передусім науково-технічний, для підвищення безпеки наших об'єктів і розвитку нових технологій. Багато інженерних розробок з'явилися саме завдяки внеску українських науковців. Колектив АТ «НАЕК «Енергоатом» дякує їм за підтримку ядерної галузі, яка в Україні була і залишається безпечною та надійною основою енергетичної незалежності держави».

На засіданні було підписано також **Спільне рішення Національної академії наук України та Державного агентства з управління зоною відчуження про покладення на Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України функцій організації (наукового керівника) з забезпечення експлуатації комплексу Нового безпечного конфайнменту та об'єкта «Укриття», перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему та зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації.**

Як сказав президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній: «Чорнобильська зона — це лабораторія просто неба, яка приваблює як іноземних, так і українських фахівців можливістю отримання нових науково-технічних даних щодо наслідків катастрофи, впливу радіоактивного забруднення на довкілля, людину та матеріали. Це дало змогу накопичити величезний масив науково-технічної інформації щодо наслідків аварії на ЧАЕС, який має світову значущість.

З перших годин після інциденту наші науковці — фізики, хіміки, біологи, медики — були тут, на передовій. Саме академічна наука дала тоді відповіді на нагальні питання: як зупинити і як захистити? Об'єкт «Укриття» та Новий безпечний конфайнмент — це унікальні інженерні споруди, які не мають аналогів у світі,

Президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній і т.в.о. голови правління АТ «НАЕК «Енергоатом» П.І. Ковтонюк підписали Генеральну угоду про науково-технічну співпрацю

Президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній і т.в.о. голови Державного агентства України з управління зоною відчуження В.П. Феценко підписують документ «Спільне рішення...»

проте ми розуміємо, що безпека — це постійна і неперервна робота».

На думку А.Г. Загороднього, підписання Спільного рішення є логічним і стратегічно важливим кроком. Цим рішенням на Інститут покладаються важливі завдання з наукового обґрунтування надійності систем безпеки; розроблення та впровадження технологій поводження з ядерними матеріалами; забезпечення міжнародної наукової координації, щоб досвід України слугував безпеці всього людства.

Очільник Державного агентства України з управління зоною відчуження В.П. Феценко висловив упевненість, що підписання документа сприятиме ефективнішому залученню науко-

Президент НАМН України академік НАН України та НАМН України В.В. Лазоришинець і генеральний директор ДСП «Чорнобильська АЕС» С.О. Тараканов підписали Меморандум про співпрацю

вого потенціалу Академії до розв'язання проблем ядерної енергетики, забезпечення надійної роботи й подальшого розвитку атомної галузі.

Крім того, було підписано **Меморандум про співпрацю між Національною академією медичних наук України та Державним спеціалізованим підприємством «Чорнобильська атомна електростанція»**, який передбачає розвиток співпраці у сфері охорони здоров'я, медичної науки та медичного забезпечення працівників ДСП «ЧАЕС» і членів їхніх сімей. Серед основних напрямів — надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги, впровадження сучасних методів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації, проведення спільних наукових і освітніх заходів, а також професійна підготовка й підвищення кваліфікації медичних працівників. Меморандум створює основу для подальшого укладання окремих договорів щодо забезпечення лікування працівників ДСП «ЧАЕС» у спеціалізованих закладах НАМН України.

За підсумками обговорення учасники заходу ухвалили **Рішення спільного засідання Президії Національної академії наук України та Президії Національної академії медичних наук України** щодо необхідності подальшої консолідації зусиль наукових установ, державних органів та підприємств ядерно-енергетичного комплексу в питаннях розвитку Чорнобильської зони відчуження, підвищення рівня ядерної та

радіаційної безпеки, а також науково-технічного супроводу робіт на майданчику ЧАЕС.

У виконанні робіт, пов'язаних із ліквідацією наслідків аварії на ЧАЕС, та в проведенні досліджень у зоні відчуження брали участь тисячі науковців НАН України та НАМН України. Для багатьох із них пошук рішень цих нагальних проблем став пріоритетом професійного й особистого життя, а зона відчуження перетворилася на унікальну наукову лабораторію, в якій було сформовано нові наукові напрями, створено експериментальну і практичну базу, накопичено безцінний досвід, отримано важливі наукові дані. Проте останніми роками через відсутність належного фінансування спостерігається істотне скорочення обсягів досліджень наслідків Чорнобильської катастрофи і недостатній рівень координації робіт між науковими установами та державними органами. Це загрожує втратою накопичених знань і досвіду, деградацією наукової інфраструктури, зниженням рівня наукового супроводу діяльності з мінімізації віддалених наслідків катастрофи, зокрема й у зоні відчуження.

В умовах війни Україна стикається з безпрецедентними ризиками порушень ядерної та радіаційної безпеки. Захоплення ядерних об'єктів, їх мілітаризація, нехтування нормами безпечної експлуатації створюють нові виклики, що виходять за межі традиційної галузевої проблематики і потребують консолідованої відповіді науки, держави, суспільства та міжнародної спільноти. Тому особливого значення набуває розвиток комплексних досліджень, що поєднують науково-технічні, радіаційно-гігієнічні, медико-біологічні підходи до мінімізації віддалених наслідків аварії, забезпечення функціонування комплексу НБК та об'єкта «Укриття», подальше виконання заходів зі зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС, медичний і біофізичний супровід робіт у зоні відчуження та подальший всебічний розвиток її території.

Отже, Президія НАН України і Президія НАМН України постановили:

- відділенням НАН України спільно з установами НАМН України поглибити співпрацю щодо проведення комплексних медико-біо-

Учасники виїзного засідання біля арки Нового безпечного конфайнменту

логічних, клініко-епідеміологічних, дозиметричних і радіаційно-екологічних досліджень, спрямованих на вивчення пухлинних і непухлинних наслідків Чорнобильської катастрофи, механізмів популяційної та індивідуальної радіочутливості, вдосконалення профілактики, діагностики, лікування, медичної реабілітації та експертного супроводу радіаційно індукованої патології;

- установам НАМН України забезпечити подальший розвиток довгострокових клініко-епідеміологічних досліджень медичних наслідків аварії на ЧАЕС, зокрема моніторинг стану здоров'я постраждалих категорій населення; посилити співпрацю з установами НАН України у сфері радіаційної медицини, реконструкції доз опромінення та біодозиметрії, радіаційної гігієни, вивчення внутрішнього опромінення, а також молекулярних, генетичних, клітинних, імунних та психофізіологічних механізмів віддалених ефектів іонізуючого опромінення; сприяти впровадженню результатів досліджень у клінічну практику та підтримку системи довічного медичного спостереження за постраждалими категоріями; забезпечити науково-методичне підґрунтя медичної експертизи причинного зв'язку захворювань, пов'язаних із впливом наслідків Чорнобильської катастрофи, готовність системи охорони здоров'я

реагувати на радіаційні та ядерні надзвичайні ситуації; забезпечити подальший науково-методичний і організаційний супровід медичного та біофізичного контролю персоналу, який працює на промисловому майданчику ЧАЕС, комплексі НБК та об'єкті «Укриття»;

- Відділенню ядерної фізики та енергетики НАН України, Відділенню енергетики та енергетичних технологій НАН України спільно з іншими зацікавленими відділеннями Академії активізувати співпрацю з АТ «НАЕК «Енергоатом» відповідно до положень Генеральної угоди про науково-технічну співпрацю, а також вжити заходів щодо розширення співробітництва з Державним агентством України з управління зоною відчуження з метою участі установ НАН України у формуванні та реалізації програм наукових досліджень у зоні відчуження та наукового обґрунтування рішень про відновлення постраждалих територій і їхній подальший розвиток;

- Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України забезпечити науковий супровід діяльності з убезпечення функціонування та відновлення захисних властивостей комплексу НБК, виконання робіт з перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему та подальшого зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС, передбачивши

взаємодію з профільними установами НАМН України з питань медичного, біофізичного та радіаційно-гігієнічного супроводу робіт;

- Відділенню наук про Землю НАН України забезпечити розвиток досліджень геологічних, гідрогеологічних і геоекологічних умов у зоні відчуження, зокрема оцінювання бар'єрних властивостей геологічного середовища, моніторинг підземних вод, обґрунтування геологічної ізоляції радіоактивних матеріалів та опрацювання можливостей застосування технологій глибокого захоронення радіоактивних відходів у свердловинах;

- Секції хімічних і біологічних наук НАН України із залученням профільних установ НАН України та НАМН України продовжити дослідження молекулярно-біологічних та біохімічних аспектів впливу іонізуючого випромінювання на біоту, процесів природного відновлення екосистем із застосуванням методів біоіндикації; розвивати системи радіоекологічного моніторингу; сприяти розробленню підходів до ремедіації забруднених територій та збереження біоресурсів;

- профільним установам НАН України та НАМН України активізувати підготовку кадрів вищої кваліфікації з ядерної та радіаційної безпеки, радіаційної медицини, клінічної епідеміології, радіобіології, біодозиметрії, радіоекології, поводження з радіоактивними відходами та зняття з експлуатації ядерних установок.

Закриваючи засідання, президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній зазначив: «Сьогодні ми всі пересвідчилися,

що Чорнобильська катастрофа не просто залишається трагічною подією в нашій історії, а й стає потужним чинником формування сучасної державної політики у сфері ядерної та радіаційної безпеки. Підписані на цьому виїзному засіданні важливі документи створюють основу для розвитку системної взаємодії науки, державних органів та енергетичної галузі. І ми маємо забезпечити подальше поглиблення такої співпраці як на національному, так і на міжнародному рівні, оскільки чорнобильська тематика давно вийшла за межі внутрішньої проблематики і стала складником глобального порядку денного у сфері ядерної безпеки. У цьому контексті важливим є розвиток співпраці з Міжнародним агентством з атомної енергії, Європейською комісією, провідними науковими центрами світу, а також активна участь українських установ у міжнародних дослідницьких програмах і проектах. Україна має унікальний досвід подолання наслідків ядерної катастрофи, який потрібно інтегрувати в міжнародну систему ядерної безпеки.

В умовах російської збройної агресії ці питання набувають особливої ваги і потребують консолідованої позиції міжнародної спільноти. Ми маємо послідовно доносити до світу неприйнятність використання ядерних об'єктів як інструменту тиску і загрози», — наголосив керівник НАН України.

*За інформацією Відділення енергетики і енергетичних технологій НАН України
Відділення ядерної фізики та енергетики
НАН України підготувала О.О. Мележик*

CHORNOBYL DISASTER. CHALLENGES FORTY YEARS LATER

Joint field meeting of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine and the Presidium of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, dedicated to the 40th anniversary of the Chornobyl accident, May 6, 2026

On May 6, 2026, a joint field meeting of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine and the Presidium of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, dedicated to the 40th anniversary of the Chornobyl accident, was held at the industrial site of the Chornobyl Nuclear Power Plant. The participants of the meeting discussed modern challenges in the field of nuclear and radiation safety and prospects for the development of the Chornobyl Exclusion Zone.

Cite this article: Chornobyl disaster. Challenges forty years later (Joint field meeting of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine and the Presidium of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, dedicated to the 40th anniversary of the Chornobyl accident, May 6, 2026). *Visn. Nac. Akad. Nauk Ukr.* 2026. (7): 3—12.

<https://doi.org/10.15407/visn2026.07.003>